

Päiväys
13.5.2026

Diaarinumero
211/03.04.04.04.20/2025

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös vesilain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

13.5.2026

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **20.5.2026**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 13.5.2026 nro 607/2026, valitus vesitalousasiassa, koskien maa-aineksen ottamista Kulhon pohjavesialueelta, Kontiolahti.

Luvan hakija

Kuljetus ja kuormaus Judin Oy

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **13.5.2026–22.6.2026** Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:
<https://oikeus.fi/hallinto-oikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **22.6.2026**.

13.5.2026

Dnro 211/03.04.04.04.20/2025

Tämä asiakirja sisältää oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annetun lain 16 §:n 2 momentin ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 7 kohdan perusteella salassa pidettävää tietoa. Salassa pidettävät osuudet on merkitty harmaalla korostusvärillä.

Asia Valitus vesitalousasiassa

Valittaja ja luvan hakija

Kuljetus ja kuormaus Judin Oy

Päätös, josta valitetaan

Itä-Suomen aluehallintovirasto 3.1.2025 nro 1/2025

Aluehallintovirasto on hylännyt hakemuksen, jolla Kuljetus ja kuormaus Judin Oy on hakenut vesitalouslupaa maa-ainesten ottamiseen Kulhon pohjavesialueella Kontiolahden kunnassa.

Perusteluja

Hankkeen tarkoitus

Hakemuksen mukainen maa-ainesten ottoalue sijaitsee Kontiolahden kunnassa hakijan omistamalla kiinteistöllä Soraharju 276-404-43-12, jolla on harjoitettu ottotoimintaa Maanmittauslaitoksen Paikkatietoikkuna-palvelussa saatavilla olevien historiallisten ilmakuvien perusteella ainakin 1970-luvulta lähtien. Nyt haetun ottoalueen pinta-ala on 4,03 hehtaaria ja varastoalueen noin 1,8 hehtaaria. Puusto ja pintamaat ovat poistamatta pääosalla haettua ottoaluetta, varastoalue on puolestaan jo avuttua aluetta. Haettu otettavan maa-aineksen kokonaismäärä on 210 000 m³tr ja alin ottokorkeus N2000 +96,00 metriä. Lupaa maa-ainesten ottamiseen ja murskaukseen haetaan kahdeksaksi vuodeksi. Hankealue sijaitsee vedenhankintaa varten tärkeällä Kulhon pohjavesialueella (0727654) ja siinä pohjaveden varsinaisella muodostumisalueella.

Kaavoitus

== =

Haettu ottoalue sijoittuu alueella voimassa olevassa Kontiolahden kunnanvaltuuston 21.5.2007 hyväksymässä Kulhon osayleiskaavassa pääosin

maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M) osoitetulle alueelle ja osin maa-ainesten ottoalueeksi (EO) osoitetulle alueelle. Suunniteltu varastoalue sijoittuu kokonaan EO-alueelle. Hankealue sijoittuu lisäksi kokonaisuudessaan pohjavesialueen (pv) aluerajauksen sisäpuolelle.

Alueen kaavoitus ei muodosta estettä vesitalousluvan myöntämiselle. Vaikka suurin osa haetusta ottoalueesta sijoittuukin osayleiskaavassa maa- ja metsätalouskäyttöön osoitetulle alueelle, alue olisi määräaikaisen ottotoiminnan päätyttyä uudelleen metsitettävissä. Näin ollen hanke ei aluehallintoviraston näkemyksen mukaan olennaisesti vaikeuttaisi osayleiskaavan toteutumista.

== =

Pohjavesialueen vedenottamot ja niiden suoja-alueet

== =

Nyt kyseessä oleva hankealue sijoittuu [REDACTED] vedenottamon kaukosuojavyöhykkeelle. Hankealueesta [REDACTED] vedenottamon suuntaan sijaitsee myös kaksi tutkittua kaivopaikkaa lähimmillään [REDACTED] ja [REDACTED] etäisyydellä hankealueesta.

== =

Hankealue ei sijoitu [REDACTED] vedenottamon suoja-alueelle. Hankealue sijoittuu kuitenkin kokonaisuudessaan noin [REDACTED] säteen sisälle antoisuudeltaan ja laadultaan vuonna 1989 tutkitusta vedenottamon paikasta, johon on rakennettu [REDACTED] vedenottamon laajentamiseksi kaivo K5. Kyseisen kaivon etäisyys suunnitellun ottoalueen rajasta on noin [REDACTED]

Vedenottajan mukaan kaivon tekninen antoisuus on noin 1 000–1 200 m³/d ja ennalta arvioiden vesimäärä on myös pitkäaikaisesti saatavissa. [REDACTED] vedenottamon vedenoton hajauttamiseksi kaivo K5 on tärkeä ja helposti hyödynnettävä kaivo. Laajamittaisen soranoton riskien takia sen käyttöönottoa on kuitenkin jouduttu lykkäämään, kunnes soranoton aiheuttamat riskit alueella vähenevät.

Kaivolle K5 ei ole määrätty suoja-alueita. Vedenottamon suoja-alue käsittää yleensä vedenottamon lähiympäristön, mutta sen laajuus vaihtelee tapauskohtaisesti. Vakiintuneesti vedenottamoiden lähisuojavyöhykkeinä on pidetty alueita, joilta pohjavesi virtaa 50–60 vuorokauden aikana vedenottamolle. Ympäristöministeriön julkaisun 2023:30 (Maa-ainesten ottaminen: Opas ainesten kestävään käyttöön) mukaan yleistäen voidaan arvioida, että lähisuojavyöhyke ulottuu 300–500 metriä, mutta joskus jopa yli kilometrin, pohjaveden päävirtaussuunnasta vedenottamolle ja 200–300 metriä virtaussuunnan alapuolelle. Kaukosuojavyöhyke käsittää puolestaan koko päävirtausalueen, jolta pohjavesi virtaa vedenottamolle tai tulevalle vedenotto paikalle.

Edelleen yllä mainitun oppaan mukaan pohjavedenottamon suoja-alueille voidaan tehtyjen tutkimusten perusteella ja yleistä varovaisuusperiaatetta noudattaen asettaa soran ottamisalueiden sijoittamista koskeviksi tavoitteiksi, ettei lähisuojavaoähykkeillä ottamistoimintaa tai jälkihoitamattomia ottamisalueita saisi olla lainkaan, ja että kaukusojavaoähykkeillä jälkihoitamattomien ottamisalueiden yhteispinta-ala ei saisi olla alueen maaperä- ja pohjavesiolosuhteet huomioon ottaen yli 10–20 % suoja-alueesta. Kyseinen opas ei ole oikeudellisesti sitova, mutta se voidaan ottaa huomioon asiaa koskevassa selvityksessä.

== =

Pohjaveden virtaussuunnat

Geologian tutkimuskeskuksen (GTK) tekemän Kontiolahden Kulhon pohjavesialueen geologisen rakennetutkimuksen ja pohjavesien virtausmallinnuksen (23.4.2021) perusteella pohjaveden päävirtaussuunnat Kulhon pohjavesialueella ovat [REDACTED] ja [REDACTED] kohti [REDACTED]. Virtausmallinnusalue kattaa nyt kyseessä olevasta hankealueesta vain sen eteläisimmän osan, jossa mallinnettu pohjavesien virtaussuunta on [REDACTED]. Kauempana virtaus kääntyy [REDACTED]. Koska haetulla ottoalueella ei ole pohjaveden havaintoputkia, pohjaveden pinnankorkeudet ottoalueella eivät ole tiedossa, mikä aiheuttaa epävarmuutta pohjaveden virtaussuuntien arviointiin ottoalueella. Edellä mainitun GTK:n rakennetutkimuksen ja virtausmallinnuksen tulosten, hankealueen lähistöltä tiedossa olevien pohjaveden pinnankorkeuksien ja Suomen Pohjavesiteknikka Oy:n laatiman (27.9.2024) virtauskuvan perusteella on kuitenkin todennäköistä, että pohjaveden pääasiallinen virtaussuunta on myös haetulta ottoalueelta [REDACTED] ja [REDACTED]. Näin ollen pohjavesien arvioitu virtaussuunta on hankealueelta kohti [REDACTED] vedenottamo ja pohjavesien kulkeutuminen erityisesti ottoalueen länsi- ja pohjoisosista myös kohti [REDACTED] on todennäköistä.

== =

Ottotoiminnan ja murskauksen vaikutukset

Kulhon pohjavesialueella on todettu kohonneita ja paikoin hyvin korkeita pohjaveden nikkelpitoisuuksia, jotka ylittävät monin paikoin nikkelille asetetun pohjaveden ympäristölaatu normin. Pohjavesialueen maaperässä on havaittu kohonneita nikkelpitoisuuksia. Myös hankealueelta otetuissa maaperänäytteissä on todettu kohonneita nikkeli- ja arseenipitoisuuksia, vaikkakin näytteitä on otettu vain yhdestä kairauspisteestä. Tutkimustiedon perusteella Kulhon pohjavesialueella maaperän ja pohjaveden raskasmetallipitoisuuksiin vaikuttaa erityisesti maa-aineksen luontaisesti sisältämä mustaliuskepitoinen aines.

Hakemuksen mukainen ottoalue sijoittuu lähes kokonaan avaamattomalle alueelle, jolta pohjavettä suojaava maannoskerros poistettaisiin hankkeen myötä. Yleisesti tiedetään, että pohjavettä suojaavan kasvillisuuden ja

maannoskerroksen poistaminen esimerkiksi maa-ainesten ottoa varten lisää pohjaveteen huuhtoutuvien aineiden määrää, pohjaveden pilaantumisriskiä ja pohjaveden pinnankorkeuden vaihtelua.

Hakemuksen mukaisen maa-ainesten oton seurauksena ilman kasvillisuutta ja maannoskerrosta oleva hankealueen maaperä altistuisi sade- ja sulamisvesien vaikutukselle, mikä voisi johtaa nikkelin ja muiden aineiden tehokkaampaan liukenemiseen alueen maaperästä pohjaveteen. Myös pohjaveden muodostuminen ja pohjaveden pinnankorkeuden vaihtelut voisivat lisääntyä avatulla alueella. Hakemuksen mukainen maa-ainesten otto ja murskaus lisäävät siten pohjaveden laatumuutosten riskiä.

Liennut nikkeli kulkeutuu pohjavesivirtausten mukana. Moniin muihin raskasmetalleihin verrattuna nikkelin liikkuvuus vesissä on varsin hyvä. Arvioidun pohjavesien virtaussuunnan ollessa hankealueelta [REDACTED] ja [REDACTED], pohjavesien kulkeutuminen kohti [REDACTED] vedenottamoa ja [REDACTED] on todennäköistä. Jos edellä esitetyn kaltaisia laatumuutoksia tapahtuu, voi pohjaveden käyttökelpoisuus huonontua.

Pohjaveden laadulle riskiä voivat aiheuttaa myös toiminnassa käytettävät koneet ja alueella mahdollisesti säilytettävät polttoaineet, joiden osalta riskejä voitaisiin kuitenkin vähentää asianmukaisin suojaus- ja varotoimenpitein tai lupamääräyksillä asetettavilla rajoitteilla. Lisäksi vesilain valvojan lausunnossa on nostettu esille mahdollisuus, että haitta-ainesten liukeneminen olisi murskauksessa muodostuvasta hienoaineksesta tehokkaampaa kuin suuremman raekoon kiviaineksista.

Vesienhoitosuunnitelma

Vuoksen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman 2022–2027 mukaan vesienhoidon ympäristötavoitteena on estää pohjavesien tilan heikkeneminen ja saavuttaa kaikkien pohjavesimuodostumien hyvä laadullinen ja määrällinen tila vuoteen 2027 mennessä. Kulhon pohjavesialue on luokiteltu suunnitelmassa riskialueeksi, jonka kemiallinen tila on huono pohjaveden kohonneiden nikkelipitoisuuksien takia. Alueen määrällinen tila on hyvä.

Pohjois-Karjalan vesienhoidon toimenpideohjelmissa vuosille 2022–2027 Kulhon pohjavesialueelle on määritelty toimenpiteiksi pilaantuneisuusselvitykset pilaantuneilla maa-alueilla MATTI-kohteissa, vedenottamon suoja-alue- ja -määräysten päivittäminen [REDACTED] vedenottamalla ja pohjavesialueen suojelusuunnitelman päivittäminen. Täydentävinä toimenpiteinä on esitetty pohjavesialueen tai sen osan rakenneselvitystä/mallinnusta ja sään ääriolosuhteisiin varautumista pohjaveden suojelussa ja vesihuollossa.

Toimenpideohjelmissa maa-ainesten oton riski pohjavesialueella on arvioitu suureksi. Lisäksi muun merkittävän tilaa heikentävän tekijän riski pohjavesialueella on arvioitu kohtalaiseksi: pohjavedessä on todettu nikkelipitoisuuksien kohoamista. Alueella on todettu ympäristölaatumormien ylittäviä sulfaatin, sinkin, nikkelin, kadmiumin ja koboltin pitoisuuksia.

Vedenottamon kaivojen raakavedessä on todettu merkittävää nikkelpitoisuuksien kohoamista noin vuodesta 2013 alkaen.

Toimenpideohjelman mukaan maa-ainesten oton ja mahdollisten muiden tekijöiden vaikutukset pohjavesialueen koholla oleviin sulfaatti- ja raskasmetallipitoisuuksiin tulee selvittää. Nykyiset tiedot alueen tilasta, tilaa heikentävästä tekijästä, sen lähteestä tai vaikutuksista sekä ongelman laajuudesta eivät ole riittäviä, ajantasaisia tai luotettavia tarvittavan toimenpiteen määrittämiseksi. Kun tilaa parantavat toimenpiteet päästään aloittamaan, koholla olevien haitta-ainepitoisuuksien lasku pohjavedessä tapahtuu vähitellen vuosien aikana. Edellä mainituista tekijöistä johtuen toimenpideohjelmassa on esitetty määrääjän pidentämistä nikkelin kohdalla teknisen toteuttamiskelvottomuuden vuoksi Kulhon pohjavesialueella, jossa hyvä tila arvioidaan saavutettavan vuoteen 2027 mennessä.

Edellä kuvattujen pohjaveden laadulle toiminnasta aiheutuvien riskien vuoksi haettu maa-ainesten otto ja murskaus voivat osaltaan vaikeuttaa hyvän kemiallisen tilan saavuttamista Kulhon pohjavesialueella ja aiheuttaa pohjavesialueen tilan huononemista. Koska nikkelin laatu normi on jo ylittynyt Kulhon pohjavesialueella, huonontumiseksi tulkitaan pelkkä pitoisuuden lisääntyminen, ja huonontumisen todentamiseksi riittää sen havaitseminen jo yksittäisessä seuranta paikassa (Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisu C-535/18, 28.5.2020).

== =

Hankkeesta aiheutuvat menetykset

Edellä esitettyjen tietojen ja asiassa saadun selvityksen perusteella aluehallintovirasto on arvioinut, että haettu maa-ainesten ottoalue sijoittuisi kaivon K5 potentiaaliselle lähisuojavyöhykkeelle. Vaikka kyseinen kaivo ei sisällä nykyiseen vedenottolupaun, eikä kaivoa siten ole vielä otettu käyttöön, eikä sen ympärillä ole vesilain mukaisesti määrättyä suoja-alueita, arviota lähisuojavyöhykkeestä voidaan käyttää kuvaamaan kaivon lähialueen merkitystä pohjaveden otolle. Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen ja Joensuun Vesi -liikelaitoksen esittämien tietojen perusteella kaivo K5 olisi helposti hyödynnettävä kaivo, mutta laajamittaisen soranoton riskien takia sen käyttöönottoa on jouduttu siirtämään.

Asiassa saadun selvityksen perusteella hakemuksen mukainen maa-ainesten otto- ja murskaustoiminta voi muuttaa pohjaveden laatua Kulhon pohjavesialueella ja näin huonontaa kyseisen vedenhankintaa varten tärkeän pohjavesiesiintymän käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa haittaa vedenotolle tai pohjaveden käytölle talousvetenä sekä osaltaan aiheuttaa jo lähtökohtaisesti huonossa kemiallisessa tilassa olevan pohjavesiesiintymän tilan huononemista. Vedenottokäytössä olevan Kulhon pohjavesialueen merkitys on suuri Joensuun kaupungin vesihuollolle, minkä lisäksi pohjavesialueella on merkitystä paikallisten vedenottajien vedenlähteenä. Hanke aiheuttaisi merkittävän riskin erityisesti [REDACTED] vedenoton hajauttamisen kannalta tärkeän kaivon K5 käyttökelpoisuudelle, koska haettu

ottoalue sijaitsee [REDACTED] ja asiassa saadun selvityksen perusteella arvioiden todennäköisesti myös pohjaveden virtaussuunnassa kyseisen kaivon [REDACTED] Vedenotolle aiheutuvaa riskiä lisää myös hankealueen sijoittuminen [REDACTED] vedenottamon kaukosuojavyöhykkeelle. Vedenottamoiden suoja-aluejärjestelmän tarkoituksena on varmistaa ottamoksi valitun esiintymän laadullinen käyttökelpoisuus vedenhankintaan, joten suunniteltu toiminta olisi suoja-alueen tarkoituksen vastaista.

Hankealue sijaitsee vedenhankintaa varten tärkeän pohjavesialueen pohjaveden varsinaisella muodostumisalueella ja lisäksi [REDACTED] pohjavedenottamon kaukosuojavyöhykkeellä. Hankealue sijaitsee myös pohjaveden päävirtaussuunnassa tutkittujen kaivopaikkojen [REDACTED] ja rakennetun ottokaivon K5 arvioidulla potentiaalisella lähisuojavyöhykkeellä. Hankkeesta pohjaveden laadulle aiheutuvaa vaaraa on tämän takia pidettävä huomattavana häirtana yleiselle edulle. Maa-ainesten ottamisesta vedenhankinnalle aiheutuvat mahdolliset vahingot voisivat olla merkittäviä, eikä riskiä voida poistaa lupamääräyksillä.

Hankkeesta saatavat hyödyt

Alueelta otettavien maa-ainesten myynnistä koituu yksityistä hyötyä maa-ainesten ottajalle. Koska hakija voi kuitenkin nykyisellään käyttää pääosaa hankealueesta sille kaavassa varattuun tarkoitukseen, ei hyöty ole huomattava. Hankkeesta ei koidu hyötyä yleiselle edulle.

Intressivertailu

Hankkeesta koituvana yksityisenä hyötynä on otettu huomioon maa-ainesten ottajan maa-aineksista saama taloudellinen hyöty. Kun otetaan huomioon hakijan mahdollisuus käyttää pääosaa hankealueesta sille kaavassa varattuun tarkoitukseen, hyöty ei ole huomattava.

Hankkeesta yleiselle edulle aiheutuvia menetyksiä ovat hankkeesta pohjaveden laadulle, käyttökelpoisuudelle ja vedenotolle vedenhankintaa varten tärkeällä pohjavesialueella aiheutuvat riskit sekä vesienhoitosuunnitelman mukaisen pohjavesialueen hyvän tilan saavuttamismahdollisuuksien mahdollinen heikentyminen ja tilan mahdollinen huononeminen. Näitä menetyksiä on pidettävä huomattavina.

Hankkeesta yksityisille eduille saatava hyöty ei ole huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin. Edellä esitetyillä perusteilla vesilain mukaisen luvan myöntämisen edellytykset hankkeelle eivät täyty, joten hakemus on hylättävä.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Kuljetus ja kuormaus Judin Oy on vaatinut, että valituksenalainen päätös kumotaan ja asia palautetaan aluehallintovirastolle luvan myöntämistä varten.

Valittaja on vaatinut, että kaivosta K5 ja pohjavesiputkesta kp20135 otettujen vesinäytteiden tulokset luovutetaan yhtiölle lausuttavaksi.

Perustelut

Kuljetus ja kuormaus Judin Oy on esittänyt valituksensa perusteena muun ohella seuraavaa:

Suunnitellun hankealueen ympäristöstä on maaliskuussa 2019 mitattu pohjaveden pinnankorkeuksia, joiden perusteella havaintoja on saatu [REDACTED] vedenottamon ja viereisen maa-ainesalueen pohjavesiputkien tarkkailutuloksista sekä pohjavesiputken kp20135 ja kaivon K5 mittaustiedoista. Kaikkien mittauspisteiden pohjaveden korkeudet on mitattu samalla aikavälillä 6.3.2019–12.3.2019, minkä vuoksi saatuja tuloksia voidaan pitää keskenään vertailukelpoisina. Putkesta kp20135 ja kaivosta K5 pohjaveden pinnankorkeustietoja oli saatavilla ainoastaan yhdeltä mittauskerralta 7.3.2019. Yhtiö on pyytänyt Joensuun Vesi -liikelaitokselta näiden mittauspisteiden vesinäytteiden tuloksia ja tietoja niissä havaituista pohjavesien korkeuksista. Joensuun Vesi -liikelaitos on kuitenkin kieltäytynyt luovuttamaan kyseisiä tietoja.

Edellä mainituista saatavilla olevista pohjavesien pinnankorkeustiedoista voidaan havaita, että suunnitellulla hankealueella pohjaveden virtaussuunta on [REDACTED] ja [REDACTED] GTK:n raportin pohjaveden virtausmallinnuksen ja mitattujen pohjavesikorkeuksien perusteella on havaittavissa, että hakemuksen mukaiselta hankealueelta ei ole pohjavesien virtausyhteyttä [REDACTED] vedenottamolle, [REDACTED] vedenottamolle taikka [REDACTED] vedenottamolle. Kaivon K5 läheisyys hankealueeseen nähden ei itsessään tee todennäköiseksi sitä, että pohjavesi virtaisi kohti kaivoa tilanteessa, jossa pohjaveden on mallinuksissa todettu virtaavan kaivon sijainnista poikkeavaan suuntaan. Täten aluehallintoviraston tulkinta pohjavesien kulkeutumisesta hankealueelta kohti kaivoa K5 on virheellinen. Ainoa vedenottamo, jolle hankealueelta voi teoriassa edes virrata pohjavettä on [REDACTED] vedenottamo, joka sijaitsee hankealueen [REDACTED].

Suunniteltu hankealue sijaitsee [REDACTED] vedenottamon kaukosuojavyöhykkeellä, jonka suoja-alueääräyksissä määrätään muun ohella seuraavasti: ”Alueella ei ilman vesioikeuden lupaa saa ulottaa hiekan, soran tai muun maa-aineksen ottamista kahta metriä lähemmäksi ylintä luonnontilaista pohjaveden pintaa. Kielto ei koske rakennusten rakentamista, perustusten kuivattamista tai kaivon tekemistä varten tarvittavia kaivutöitä. Töiden yhteydessä on noudatettava erityistä huolellisuutta öljyjen ja muiden pohjaveden laadulle haitallisten aineiden maahan joutumisen estämiseksi.”

Maa-ainesten ottaminen on hakemuksen mukaisesti suunniteltu tapahtuvan siten, että koskematonta maa-ainesta jätetään pohjaveden pinnan yläpuolelle kaikissa olosuhteissa vähintään viiden metrin paksuinen suojakerros. Suunnitellun ottoalueen läheisyydessä olevista pohjaveden havaintoputkista putken HP3 pohjaveden pinnantasot ovat olleet selkeästi muista lähialueilla

sijaitsevista pohjavesiputkista havaittuja pohjaveden pinnantasoja korkeampia. Korkein pohjaveden taso putkesta HP3 on ollut +90,85 metriä (N2000), jolloin ottotasolla +96,00 metriä pohjaveteen jää vähintäänkin viiden metrin suojaetäisyys. Näin ollen hakemuksen mukaisen maa-ainesten oton voidaan todeta tapahtuvan [REDACTED] suoja-alueäärysten mukaisesti.

Hankealue ei sijoitu [REDACTED] vedenottamon suoja-alueelle, eikä kaivolle K5 ole määrätty suoja-alueita. Ympäristöministeriön oppaasta ei tule tehdä johtopäätöstä, että sellaisille vedenottamoille, joille suoja-alueita ei ole määrätty, tulisi suoja-alueita soveltaa.

Kaivolla K5 ei myöskään ole vesilain mukaista ottolupaa eikä asia ole vireillä hakemuksena. Kulhon pohjavesialueen 0727654 suojeleusuunnitelmassa ei ole määritelty suoja-alueita.

GTK:n raportin 23.4.2021 Kontiolahden Kulhon pohjavesialueen geologinen rakennetutkimus ja pohjavesien virtausmallinnus mukaan aluehallintoviraston toteamat havaitut kohonneet nikkelpitoisuudet on mitattu Kerolantien toisessa päässä noin kahden kilometrin päässä Kulhon pohjavesialueen eteläosassa Jukajoentien ja Ilomantsintien risteysalueella olevilta maa-ainesottoalueilta.

Koska aluehallintoviraston viittaamat tutkimustulokset eivät koske ottoaluetta, ei niiden perusteella voida hylätä lupaa. Yhtiön ottoalueelta on otettu maaperänäytteitä 1–18 metrin syvyydestä, joiden perusteella on tutkittu alueen antimoni-, arseeni-, elohopea-, kadmium-, koboltti-, kromi-, kupari-, lyijy-, nikkeli-, sinkki-, vanadiini- ja molybdeenipitoisuudet. Näytteiden perusteella on voitu todeta, että pitoisuudet jäävät pääosin alle kynnyksarvojen, arseenin ja nikkelin pitoisuuksien ylittäessä kynnyksarvot osittain. Arseenin osalta pitoisuus oli näytteenottokohdassa koholla pinnasta kahdeksan metrin syvyyteen asti. Arseenipitoisuudet ovat luontaisesti koholla Joensuun alueella, jonka vuoksi alueen kynnyksarvot ylittävää arseenipitoisuutta ei voida pitää poikkeuksellisenä ja ainoastaan kyseistä aluetta koskevana rasituksena. Maa-ainesten ottamistoiminnalla ei myöskään ole vaikutusta arseenipitoisuuteen johtuen siitä, että maaperän arseenipitoinen maa-aines kaivetaan ottotoiminnan aikana pois ja arseenipitoisuus laskee syvemmillä maaperässä kohti pohjavettä mentäessä.

Alueen nikkelin kynnyksarvo ylittyy tutkimustulosten perusteella ainoastaan hiukan 15–16 metrin syvyydessä, jonka jälkeen pitoisuus jälleen laskee 17–18 metrin syvyydessä. Kynnyksarvon ylitys paikantuu noin +91,00–+92,00 (N2000) syvyyteen. Hakemuksen mukaisen alimman ottotason ollessa +96,00 (N2000), jää nikkelin kynnyksarvon ylittävään kerrokseen suojaetäisyyttä vähintään neljä metriä. Nikkelpitoisuus laskee jälleen kynnyksarvon ylittävän kerroksen alapuolella kohti pohjavettä.

Suunnitellulla ottotasolla pohjaveteen jää vähintään viiden metrin suojaetäisyys havaittuun pohjaveden korkeimpaan tasoon nähden. Näin ollen mahdollisista maaperän korkeista metallipitoisuuksista huolimatta hakemuksen mukaisella maa-ainesten otolla ei ole vaikutusta pohjaveden raskasmetallipitoisuuksiin. Ottamisaluetta jälkihoidetaan välittömästi

ottamistoiminnan päätyttyä ja ottaminen vaiheistetaan sitten, ettei suuria alueita ole samanaikaisesti jälkihoitamattomana. Pohjaveden pilaantumisen ehkäisy huomioidaan koko toiminnan ajan ja ryhdytään tältä osin toimenpiteisiin tarpeen vaatiessa.

Hankealueella käytettävien koneiden ja säilytettävien polttoaineiden pohjavedelle aiheutuvaa riskiä vähennetään asianmukaisilla varautumistoimilla.

Toiminnassa huomioidaan myös alueen jälkihoito ja maisemointi. Ottoalueen jälkihoito aloitetaan välittömästi ottamistoiminnan päätyttyä ja vaiheistetaan siten, ettei suuria alueita ole samanaikaisesti jälkihoitamattomina.

Hakemuksen mukaisella hankealueella on suoritettu maa-ainesten ottotoimintaa jo vuosikymmenten ajan. Toiminnan aikana on tehty voimassa olevien lupien mukaisia mittauksia ja selvityksiä, joista ei käy ilmi, että toiminta olisi itsessään heikentänyt pohjaveden laatua. Suunnitellun hankealueen länsipuolella sijaitsee maa-ainesten oton tarkkailuputki HP5. Savo-Karjalan ympäristötutkimus Oy on 27.3.2024 otettujen vesinäytteiden tulosten perusteella lausunut näytteen raskasmetallipitoisuuksien olevan alle valtioneuvoston asetuksessa vesienhoidon järjestämisestä annetun asetuksen muuttamisesta (341/2009) pohjavedelle annettujen ympäristönormien. Pohjaveden pinnankorkeudet ovat olleet alhaisemmat kuin putkien HP3 ja HP4. Pohjaveden virratessa hankealueelta kohti putkea HP5, voidaan kyseisestä putkesta otetun vesinäytteen todeta kuvastavan ottoalueelta virtaavan veden laatua.

vedenottamon kaivoista EK2, EK3, EK4 ja EK5 sekä vedenottamon hanasta on otettu raakavesinäytteitä vuosina 1979–2023. Tulosten perusteella minkään kaivon osalta ei ole havaittavissa nikkelpitoisuuksien nousua, vaan nikkelpitoisuudet ovat pysyneet vuosien aikana melkein samalla tasolla tai jopa laskeneet. Lisäksi vedenottamoalueen laajentamisselvityksen kaivopaikkatutkimukset -raportissa on mainittu, että vedenottoa on jouduttu vähentämään korkean nikkelpitoisuuden vuoksi.

Vuosina 2012–2013 kaivosta K5 on tehty lyhytaikainen koepumppaus kaivosta saatavan pohjaveden laadun selvittämiseksi. Selvityksessä on todettu veden olevan tutkitulta osin laadultaan hyvää ja nikkelpitoisuuden olleen melko alhaisella tasolla (3,2 µg/l) eikä vedessä todettu merkkejä ihmistoiminnan siihen kohdistuvista vaikutuksista. Kyseinen kaivo sijaitsee Alueella harjoitettu pitkäaikainen maa-ainesten otto ei ole vaikuttanut kaivon K5 veden laatuun haitallisesti.

Yhtiön tiedon mukaan kaivon käyttöönottamisesta ei ole tehty yksityiskohtaisia suunnitelmia, laskelmia tai mallinnuksia eikä Joensuun Vesi-liikelaitos ole oman selvityksensä mukaan myöskään harkinnut kaivon käyttöönottoa ajankohdan 2012–2013 jälkeen. Mahdollinen kaivon tuleva käyttö ei voi olla luvan myöntämisen esteenä tilanteessa, jossa suunnitellulla

hankkeella ja aiemmalla ottamistoiminnalla ei ole voitu osoittaa olevan vaikutuksia sen vedenlaatuun.

Alueella on harjoitettu maa-ainesten ottoa useiden eri toimijoiden toimesta jo vuosia ja myös hankealueen lähialueille on myönnetty useita maa-ainesten ottolupia.

Yhtiö on pyytänyt Joensuun Vesi -liikelaitokselta kaivosta K5 ja pohjavesiputkesta kp20135 otettuja vesinäytteiden tuloksia sekä tietoja niistä havaituista pohjaveden pinnankorkeuksista. Huolimatta siitä, että tutkimuspisteet sijaitsevat [REDACTED], Joensuun Vesi -liikelaitos on viranhaltijapäätöksellä kieltäytynyt toimittamasta yhtiölle pyydettyjä tietoja. Joensuun Vesi -liikelaitoksen kieltäytyminen kaivon K5 ja pohjavesiputken kp20135 vesinäytteiden tulosten toimittamisesta yhtiölle on osaltaan vaikuttanut siihen, missä määrin yhtiö on kyennyt lupahakemuksensa yhteydessä toimittamaan alueen pohjaveden tilaa koskevia tietoja, joiden saamiseen yhtiöllä tulisi maanomistajana olla oikeus. Myös yhtiön toiminta alueella edellyttää tietojen antamista vedenoton suojaamisen näkökulmasta, minkä kannalta olennaista on saada selville toiminnan mahdolliset vaikutukset pohjaveteen sekä tiedot vesien virtaussuunnista. Joensuun Vesi -liikelaitoksen kieltäytyminen saatavilla olevien tietojen toimittamisesta ei saa vaikuttaa haitallisesti yhtiön lupahakemuksen myötä tehtävään lupaharkintaan.

Yksityisenä etuna hakemuksen mukaisen hankkeen osalta tulee huomioida paitsi yhtiön maa-aineksista saama taloudellinen hyöty myös hankkeen tarkoituksenmukaisuus ja yhtiön pitkään jatkunut toiminta alueella. Yksityisenä menetyksenä huomioon tulee ottaa lupahakemuksen hylkäämisestä yhtiölle aiheutuvat merkittävät taloudelliset ja liiketoiminnalliset vahingot. Hankkeesta ei aiheudu vesilain mukaisia yleisen edun menetyksiä. Ottamistoiminnan myötä alueelta otettavia kiviaineksia voidaan käyttää lähialueen tiestön kunnostamiseen ja ylläpitoon sekä muuhun rakentamiseen, joten hanke osaltaan parantaa yhdyskuntarakentamisen edellytyksiä ja siten hyödyttää yleistä etua. Hankkeesta ei aiheudu sellaisia menetyksiä yleiselle edulle, jotka olisivat esteenä luvan myöntämiselle. Myös muut luvan yleiset edellytykset täyttyvät.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on tiedottanut valituksesta julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Kontiolahden kunnassa.

Itä-Suomen aluehallintovirastolta on pyydetty lausunto valituksesta. Asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Kontiolahden kunnalle sekä Kontiolahden kunnan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisille on varattu tilaisuus vastineen antamiseen valituksesta.

Joensuun Vesi -liikelaitos on antanut vastineen.

Itä-Suomen aluehallintovirasto on antanut valituksen johdosta lausunnon.

Kontiolahden kunta ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ovat ilmoittaneet, etteivät anna vastinetta.

Pohjois-Karjalan ELY-keskus on antanut vastineen.

Kuljetus ja kuormaus Judin Oy on antamassaan vastaselityksessä muun ohella vaatinut viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 11 §:n 1 momentin ja oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimessa annetun lain (387/2007) 9 §:n 1 momentin mukaisen asianosaisjulkisuuden perusteella, että Joensuun Vesi -liikelaitoksen kaivoa K5 ja pohjavesiputkea kp20135 koskevat vesinäytteiden tulokset luovutetaan yhtiölle lausuttavaksi.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus jättää tutkimatta tietopyyntöä koskevan vaatimuksen.
2. Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

1. Tutkimatta jättäminen

Valittaja on vaatinut, että kaivosta K5 ja pohjavesiputkesta kp20135 otettujen vesinäytteiden tulokset luovutetaan yhtiölle lausuttavaksi. Valittaja on pyytänyt kyseisiä tietoja tietopyynnöllä Joensuun Vesi -liikelaitokselta. Viranhaltijapäätöksellä 2.4.2024 § 13/2024 on päätetty, että liikelaitos ei luovuta pyydettyjä tietoja, koska kyse on salassa pidettävistä tiedoista. Päätökseen on liitetty valitusosoitus, jonka mukaan valitus tulee tehdä Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Näin ollen Vaasan hallinto-oikeus ei ole toimivaltainen ratkaisemaan tietopyyntöä koskevaa vaatimusta.

2. Pääasia

Sovelletut oikeusohjeet

Vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan lupa vesitaloushankkeelle myönnetään, jos hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin.

Vesilain 3 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan luvan myöntämisen edellytyksiä harkittaessa vesitaloushankkeesta yleiselle edulle aiheutuvia hyötyjä ja menetyksiä arvioidaan yleiseltä kannalta. Arvioinnissa voidaan käyttää raha-arvoa, jos hyödyn tai menetyksen suuruus voidaan määrittää rahassa.

Saman pykälän 2 momentin mukaan arvioinnissa on otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa ja merenhoitosuunnitelmassa on esitetty hankkeen vaikutusalueen vesien tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista.

Vesilain 3 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan luvan myöntämisen edellytyksiä harkittaessa vesitaloushankkeesta saatavana yksityisenä hyötynä otetaan huomioon maa- tai vesialueen tai muun omaisuuden tuottavuuden tai käytettävyyden parantumisesta aiheutuva omaisuuden käyttöarvon lisääntyminen sekä hankkeen toteuttamisesta välittömästi saatava muu etu.

Saman pykälän 2 momentin mukaan hankkeesta aiheutuvana yksityisenä menetyksenä otetaan huomioon: 1) hakijalle myönnettävät käyttö- tai lunastusoikeudet; 2) kustannukset sellaisista vahingoista ja käyttöoikeuksista, joista hakija on hankkeen toteuttamiseksi erikseen sopinut asianosaisen kanssa, ja vastaavassa tarkoituksessa hakijalle vapaaehtoisesti luovutettujen alueiden hankkimiskustannukset; sekä 3) muut hankkeeseen osallistumattomalle taholle ja tässä laissa tarkoitettulle ojituksen passiiviosakkaalle aiheutuvat menetykset.

Ympäristönsuojelulain 17 §:n mukaan ainetta, energiaa tai pieneliöitä ei saa panna, päästää tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että: 1) tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka pohjaveden laatu voi muutoin olennaisesti huonontua; 2) toisen kiinteistöllä olevan pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka tehdä pohjaveden kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää; tai 3) toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua (*pohjaveden pilaamiskielto*).

Asiassa saatu selvitys

Kiinteistöllä Soraharju 276-404-43-12 on olemassa oleva maa-ainesten ottoalue, jolla tapahtuvaan ottamiseen on aiemmin myönnetty maa-ainelupia. Viimeisen luvan voimassaolo on päättynyt 30.11.2024. Viimeisimmässä luvassa alin ottotaso on ollut +91,73 metriä (N2000).

Suunnitellun ottoalueen pinta-ala on 4,03 hehtaaria. Tämän lisäksi hankealueelle on tarkoitus sijoittaa noin 1,8 hehtaarin kokoinen varastoalue. Hakemuksen mukaan otettavan maa-aineksen kokonaismäärä on 210 000 m³ltr. Otettava maa-aines on soraa ja hiekkaa. Hakemuksen mukaan ottaminen toteutetaan siten, että pohjavedenpinnan yläpuolelle jätetään vähintään viiden metrin paksuinen suojakerros. Alin ottokorkeus on +96,00 metriä (N2000). Lupaa ottamiseen on haettu kahdeksaksi vuodeksi. Hankealueella on maa-ainesten ottamisen lisäksi tarkoitus murskata kiviaineksia enimmillään 50 000 tonnia vuodessa.

Hankealue sijoittuu Kulhon 1 luokan pohjavesialueelle (0727654), jonka kokonaispinta-ala on 12,12 neliökilometriä ja pohjaveden muodostumisalueen pinta-ala 9,74 neliökilometriä. Pohjavettä alueella arvioidaan muodostuvan noin 8 500 m³/d. Kulhon pohjavesialueella sijaitsee Joensuun Vesi -liikelaitoksen [REDACTED] pohjavedenottamot sekä [REDACTED] ja [REDACTED] vesiosuuskuntien vedenottamot. Hankealueesta [REDACTED] vedenottamon suuntaan sijaitsee vielä kaksi Joensuun Veden tutkittua kaivopaikkaa noin [REDACTED] ja [REDACTED] etäisyydellä hankealueesta. [REDACTED] vedenottamon kaivon K5 etäisyys suunnitellun ottoalueen rajasta on noin [REDACTED]. Hakemuksen mukainen hankealue sijaitsee [REDACTED] vedenottamon kaukosuojavyöhykkeellä.

Kulhon pohjavesialueen geologisen rakennetutkimuksen ja virtausmallinnuksen (23.4.2021) yhteydessä Kulhon pohjavesialueelta otetuissa maaperänäytteissä havaittiin kohonneita raskasmetallipitoisuuksia kaikissa neljässä kairauspisteessä. Nikkelipitoisuuden havaittiin pääosin kasvavan, mitä syvemältä näyte oli.

Oikeudellinen arviointi

Hankealue ei sijaitse pohjavedenottamoiden lähisuojavyöhykkeellä. Sen vuoksi maa-ainesten ottamisen edellytykset on arvioitava tapauskohtaisesti ottaen huomioon maa-ainesten ottamisesta aiheutuvat riskitekijät kokonaisuudessaan siten, että arviointi perustuu olemassa olevaan tietoon pohjavesimuodostumasta ja sen merkitykseen vedenhankinnan kannalta sekä toiminnasta mahdollisesti pohjaveden laatuun ja määrään kohdistuviin vaikutuksiin. Ympäristöministeriön julkaisu 2023:30 (Maa-ainesten ottaminen: Opas kestävään käyttöön) voidaan ottaa harkinnassa selvityksenä huomioon, mutta se ei ole oikeudellisesti sitova.

Kulhon pohjavesialueella maaperän moreeni sisältää luontaisesti kohonneita arseeni- ja metallipitoisuuksia. Hallinto-oikeus katsoo, että näissä olosuhteissa on pohjaveden laadulle aiheutuviin riskeihin kiinnitettävä erityistä huomiota. Hakemusasiakirjojen mukaan suunniteltu ottotoiminta sijoittuu pääasiassa vielä avaamattomille alueille, joilla pintamaita ei ole poistettu. Uusien alueiden avaaminen maa-ainesten ottoa varten tarkoittaisi pohjavettä suojelevan ja luontaisesti hapanta sadevettä neutraloivan maannoskerroksen poistamista. Hapan sadevesi voi liuottaa maaperästä raskasmetalleja ja kuljettaa niitä pohjaveteen. Luontainen maannos muodostuu soran ottamisalueelle hitaasti usein vasta satojen vuosien kuluttua. Maannoskerroksen muodostumisen nopeuttamiseksi ottamisalueelle tulisikin levittää ottamisen päätyttyä orgaanista ainesta sisältävä pintamateriaali. Jälkikäteen alueelle levitettävä pintakerros ei kuitenkaan vastaa pohjavettä suojaavilta ominaisuuksiltaan luonnontilaista maannosta. Näin ollen pohjaveden suojelun osalta tilanne huononee aina luonnollisen maannoskerroksen poistamisen jälkeen, vaikka alue jälkihoidettaisiin palauttamalla alueelta kuorittu pintamaa. Lisäksi maa-ainesten murskauksessa tuotetaan lähtöainesta hienomman raekoon kiviaineslajitetta. Mitä hienompaa maa-aines on, sitä suurempi on sen ominaispinta-ala eli maa-aineksen rakeiden

pinta-ala massayksikköä kohden. Hienorakeisen maa-aineksen suurempi ominaispinta-ala mahdollistaa maa-aineksessa luontaisesti esiintyvien metallien tehokkaamman liukenemisen vajoveteen sade- ja sulamisvesien mukana. Murskauksen yhteydessä hienorakeista maa-ainesta voi myös levitä ilmassa pölynä ympäristöön.

Hankealue sijoittuu [REDACTED] vedenottamon kaukosuojavyöhykkeelle ja hankealueesta [REDACTED] vedenottamon suuntaan on käytössä olevia vedenottoaivoja. Asiakirjojen ja karttatarkastelun perusteella suunnitellun ottoalueen rajalta on noin [REDACTED] kaivolle K5, jonka käyttöönottoa on siirretty myöhemmäksi, kunnes soranoton aiheuttamat riskit alueella vähenevät. Hallinto-oikeus arvioi, että kaivon kohdalla pohjavedenpinta alenee ja pohjaveden virtauskuva muuttuu entistä selvemmin siten, että suunnittelualueen pohjavedet ohjautuvat kohti kaivoa etenkin, jos kaivosta aloitetaan vedenotto. Hakemuksessa ei ole esitetty pohjaveden pinnankorkeustietoja suunnitellulta ottoalueelta eikä siellä hakemusasiakirjojen mukaan sijaitse havaintoputkia. Hallinto-oikeus katsoo, että hakemuksen liitteenä 6 olevan GTK:n laatiman pohjaveden virtauskuvan perusteella pohjaveden virtaussuunnat eivät ole luotettavasti arvioitavissa.

Kulhon pohjavesialueen kemiallinen tila on vesienhoidossa luokiteltu huonoksi ja maa-ainesten oton aiheuttama riski on arvioitu suureksi. Lisäksi muun merkittävän tilaa heikentävän tekijän riski on arvioitu kohtalaiseksi, koska pohjavedessä on todettu nikkelpitoisuuksien kohoamista. Hallinto-oikeus katsoo, että hanke saattaa vaarantaa vesienhoidon pohjavettä koskevien tavoitteiden toteutumisen.

Edellä mainituista syistä hankkeesta yleiselle edulle aiheutuvaa menetystä on vesilain mukaisessa intressivertailussa pidettävä huomattavana.

Kun otetaan huomioon alueen maaperä- ja pohjavesiolosuhteet, hankkeen haitallisia vaikutuksia pohjavedelle ei ole mahdollista lupamääräyksillä riittävästi ehkäistä.

Yleisen hyödyn näkökulmasta on valituksessa vedottu alueelta otettavien kiviainesten käyttämiseen lähialueen tiestön kunnostamiseen ja ylläpitoon sekä muuhun rakentamiseen. Hallinto-oikeus toteaa, että intressivertailussa huomioon otettavilla yleisillä eduilla tarkoitetaan vesilain 3 luvun 6 §:ssä hankkeeseen välittömästi liittyviä hyötyjä, ei välillisiä. Edellä mainittuja valituksessa yleisiksi hyödyiksi esitettyjä seikkoja on pidettävä välillisinä eikä niitä näin ollen voida ottaa nyt kysymyksessä olevaa hanketta koskevassa intressivertailussa huomioon yleisen edun kannalta merkityksellisinä hyötyinä. Hallinto-oikeus katsoo, ettei hankkeesta ole hyötyä yleiselle edulle.

Intressivertailussa hankkeesta saatavana vesilain 3 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettuna yksityisenä hyötynä on otettava huomioon luvan hakijalle syntyvä taloudellinen hyöty.

Valituksessa on vedottu yksityisen hyödyn ja menetysten näkökulmasta hankkeen tarkoituksenmukaisuuteen ja yhtiön pitkään jatkuneeseen toimintaan

alueella sekä yksityisen menetyksen näkökulmasta lupahakemuksen hylkäämisestä yhtiölle aiheutuviin merkittäviin taloudellisiin ja liiketoiminnallisiin vahinkoihin. Hallinto-oikeus toteaa, että kyseiset seikat eivät ole vesilain 3 luvun 7 §:ssä tarkoitettuja intressivertailussa huomioon otettavia seikkoja.

Yllä esitetyn ja aluehallintoviraston päätöksen perusteluissa esitetyn perusteella ja kun lisäksi otetaan huomioon ympäristöoikeudellinen varovaisuusperiaate, hallinto-oikeus katsoo, että hankkeesta saatava hyöty ei ole huomattava verrattuna siitä yleiselle edulle koituviin menetyksiin. Vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja luvan myöntämisen edellytyksiä ei näin ollen ole ja valitus on hylättävä.

Valittaja on valituksessaan esittänyt, että lupaharkinnassa ei tule tulkita yhtiön vahingoksi tilannetta, jossa Joensuun Vesi -liikelaitos on kieltäytynyt toimittamasta kaivosta K5 ja pohjavesiputkesta kp20135 otettujen vesinäytteiden tuloksia.

Aluehallintoviraston lausunnon mukaan lupa-asia on ollut ratkaistavissa niiden tietojen pohjalta, jotka luvan hakija on kaivosta K5 ja pohjavesiputkesta kp 20135 toimittanut. Hallinto-oikeus toteaa, että päätöksen perusteena olleissa asiakirjoissa ei aluehallintoviraston diaariotteen mukaan ole ollut kaivon K5 ja pohjavesiputki kp20135 vesinäytteiden tuloksia. Näin ollen kyseiset tiedot eivät ole olleet mukana lupaharkinnassa.

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Kontiolahden kunnanhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voi hakea muutosta valittamalla.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **22.6.2026**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (04.26).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden ylituomari Riikka Mäki ja lainoppinut hallinto-oikeustuomari Sinikka Kangasmaa sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Juha Väisänen.

Esittelijä Pirjo Pentinmäki

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu	Kuljetus ja kuormaus Judin Oy, oikeudenkäyntimaksu 310 euroa (<i>Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.</i>) Prosessiosoite: AA [REDACTED], Erottaja Asianajotoimisto Oy
Jäljennös maksutta	Lupa- ja valvontavirasto/lupaviranomainen (Itä-Suomen aluehallintovirasto) Kontiolahden kunnan ympäristönsuojeluviranomainen Kontiolahden kunnan terveydensuojeluviranomainen Kontiolahden kunta Joensuun Vesi -liikelaitos Lupa- ja valvontavirasto/valvontaviranomainen Lupa- ja valvontavirasto/yleisen edun valvontayksikkö Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi, postiosoite ja muut yhteystiedot mukaan lukien sähköinen tai muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
  - soveltuvalla tavalla valittajan henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus
  - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
  - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
  - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
  - vaatimusten perustelut
  - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos valituksen toimittaa sähköisenä asiakirjana, sen on saavuttava korkeimmalle hallinto-oikeudelle valitusajan viimeisen päivän aikana. Muulla tavoin toimitetun valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>